

РЕШЕНИЕ

№. 187

гр. София, 20 февруари 2018 година

Върховният касационен съд на Република България, трето наказателно отделение, в съдебно заседание на четиринадесети ноември през две хиляди и седемнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: МИНА ТОПУЗОВА
ЧЛЕНОВЕ: ДАНИЕЛА АТАНАСОВА
КРАСИМИРА МЕДАРОВА

при участието на секретаря.....Илияна Петкова.....и в присъствието на прокурора.....Петър ДОЛАПЧИЕВ.....изслуша докладваното от съдията Топузова дело № 731 по описа за 2017 година.

Касационното производство е образувано по протест на прокурор при Варненска апелативна прокуратура и жалба от адв. В. В. – защитник на подсъдимия А. М. Х. срещу въззивна присъда от 26.01.2017г., постановена по внохд № 373/16г. на Варненски апелативен съд.

С присъда № 29 от 30.05.2016 г. по нохд № 73/14г. Разградският окръжен съд признал подсъдимия А. М. Х. за виновен в това, че за времето от 27.04.2009г. до 17.09.2009г. в [населено място], обл. Р., в условията на продължавано престъпление, в качеството си на длъжностно лице - кмет на [община], в нарушение на бюджетен закон - чл.1, ал.2, II Разходи т.4.2. от Закона за държавния бюджет на Република България за 2009г., без наличие на предвидените основания в Правилника за организацията и дейността на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към МС (обн. ДВ, бр. 40/18.05.2007г.), се разпоредил с целеви бюджетни средства за преодоляване на последици от бедствия и аварии общо в размер на 662 272.31лв., отпуснати с решения № СБ-1/24.03.2009г. и № СБ-2/20.05.2009г. на МКВП при Министерския съвет на обекти, които не са пострадали от бедствия и аварии в периода 2008-2009г., не по предназначението им и от деянието са настъпили вредни последици за държавата в размер на 662 272.31лв., поради което и на основание чл.254а, ал.2 във вр. с ал.1 във вр. с чл.26, ал.1 във вр. с чл.54 от НК му е наложено наказание от една година лишаване от свобода и една година лишаване от право да заема ръководна длъжност в държавно учреждение.

На основание чл.66, ал.1 от НК изпълнението на наложеното наказание лишаване от свобода е отложено за изпитателен срок от три години.

Със същата присъда подсъдимият А. М. Х. е оправдан по обвинението по чл.254а, ал.2 във вр. с ал.1 във вр. с чл.26, ал.1 от НК, касаещо отпуснатите целеви субсидии по Постановление № 72 от 30.03.2009г. за детска градина в [населено място] в размер на 9 321.60лв., детска градина в [населено място] в размер на 6 897.60лв., детска градина в [населено място] в размер на 9 321.60лв., детска градина в [населено място] в размер на 4 444.80лв., детска градина в [населено място] в размер на 8 313.60лв., детска градина [населено място] в размер на 38 823.90лв., детска градина в [населено място] в размер на 6 120лв. и детска градина в [населено място] в размер на 8 160лв., общо СМР за доставка на оборудване и обзавеждане в размер на 91 403.10лв.

Със същата присъда подсъдимият А. М. Х. е признат за невинен и оправдан по повдигнатото му обвинение по чл.219, ал.4 във вр. с ал.3 във вр. с ал.1 във вр. с чл.26, ал.1 от НК.

Със същата присъда, на основание чл.24, ал.1, т.6 от НПК, съдът е прекратил наказателното производство срещу подсъдимия А. М. Х. по обвинението за престъпление по чл.311, ал.1 във вр. с чл.26, ал.1 от НК.

Със същата присъда подсъдимите Г. А. А., М. Б. Х., М. М. М. и Ш. Ф. З. са оправдани по повдигнатите им обвинения по чл.219, ал.3 във вр. с ал.1 във вр. с чл.26, ал.1 от НК, за последните трима и във връзка с чл.20, ал.2 от НК; подсъдимите Н. И. Т., Д. В. Й. и Д. Р. С. са оправдани по повдигнатите им обвинения по чл.212, ал.5 във вр. с ал.2, пр.1 във вр. с ал.1 във вр. с чл.26, ал.1 от НК, а подсъдимият Х. Я. Х. е оправдан по обвинението по чл. 212, ал. 2 пр.1 във вр. с ал.1 във вр. с чл.26, ал.1 от НК.

Присъдата е атакувана с протест на прокурор от ОП гр.Шумен (по разпореждане на Варненския апелативен прокурор) и жалба на подсъдимия А. Х.. По подадените протест и жалба е образувано внохд № 373/16г. на Варненски апелативен съд. С присъда от 26.01.2017г. апелативният съд отменил първоинстанционния съдебен акт в частта относно прекратяването на наказателното производство за престъплението по чл.311, ал.1 във вр. с чл.26, ал.1 от НК, като вместо това признал подсъдимия А. М. Х. за невинен и го оправдал по обвинението за това престъпление. В останалата част потвърдил първоинстанционната присъда.

С касационния протест и допълнението към него се изразява несъгласие с новата въззивна присъда в частта ѝ, с която е потвърдена присъдата на окръжния съд относно оправдаването на подсъдимия А. М. Х. по обвинението по чл.254а, ал.2 във вр. с ал.1, във вр. с чл. 26, ал.1 от НК, касаещо отпуснатите целеви субсидии по ПМС № 72 от 30.03.2009г. за детски градини на територията на [община]. Твърди се, че с потвърждаването на първоинстанционния съдебен акт в тази му част, въззивната инстанция е нарушила закона. Излагат се аргументи, че усвоените средства в размер на 91 403.10 лв. за оборудване и обзавеждане на детски градини не са използвани по целевото им предназначение, макар и да са в полза на обществото и децата. Размерът на сумата според прокурора не съответства на критериите за малозначителност, поради което не следва да намери приложение разпоредбата на чл.9, ал.2 от НК. Предлага се отмяна на присъдата в тази ѝ част и връщане на делото за ново разглеждане.

Пред касационния съд прокурорът от ВКП не поддържа протеста по съображения, че средствата са изразходени съгласно предназначението им, тъй като закупеното обзавеждане при ремонта на детските градини представлява дълготраен материален актив. Намира подадената жалба от подсъдимия за основателна, тъй като с отпуснатите средства от МКВП при Министерски съвет са ремонтирани сградите в съответствие с решението на същата комисия, а дали решението за отпускането на средствата е имало основание, според прокурора е без значение.

В касационната жалба на защитника адв. В. се оспорва осъждането на подсъдимия за престъпление по чл.254а от НК, за което се релевират касационни основания по чл. 348, ал.1, т.1 и т.2 от НПК. Като съществено нарушение на процесуалните правила се изтъква ограничаването на правото на защита на подсъдимия предвид невъзможността да разбере с кои действия и коя норма от бюджетен закон е нарушил. Излагат се аргументи, че посочените в обвинителния акт нарушения на норми от ЗДБ и ЗОБ нямат отношение към състава на чл.254а от НК. Незаконосъобразността на присъдата се твърди поради липса на осъществен престъпен състав по чл.254а от НК, който инкриминира разпореждането с бюджетни или целево отпуснати средства, но не и процедурата по отпускането им. Алтернативно се предлага оправдаване на подсъдимия по посочения текст от НК или връщане на делото за ново разглеждане в обжалваната част.

В срока по чл.351, ал.4 от НПК е постъпило допълнение към жалбата и възражение срещу протеста от защитника на подсъдимия адв. Д. Д.. Излагат се аргументи, че престъплението по чл.254а от НК, за което Х. е осъден, е несъставомерно, тъй като решението дали следва да се отпуснат средства за възстановяване на обекти, пострадали от бедствия и аварии, е на органа, компетентен да отпусне средствата, а от значение за изпълнителното деяние на чл.254а от НК е дали средствата са използвани по предназначение за възстановяване на тези именно обекти. От правна гледна точка оправдаването на подсъдимия по обвинението по чл.311 от НК води до несъставомерност на обвинението по чл.254а от НК, тъй като от значение е само дали средствата са употребени за възстановяване на обектите, за които са предназначени.

Пред настоящата инстанция защитниците на подсъдимия Х. поддържат изложените в жалбата и допълнението към нея аргументи, като изразяват становище за оправдаването на подсъдимия.

В лична защита подсъдимият Х. се присъединява към изложените от защитниците си доводи, като заявява, че отпуснатите средства по двете постановления са изразходени по предназначение. В последната си дума моли да бъде оправдан.

Върховният касационен съд, като обсъди доводите на страните и в пределите на чл. 247, ал. 1 от НПК, намери следното:

По протеста на Варненска апелативна прокуратура

Протестът е подаден срещу частта на новата въззивна присъда, с която е потвърден първоинстанционният съдебен акт за оправдаването на подсъдимия относно разходването не по предназначение на целево отпуснати бюджетни средства по ПМС № 72 от 30.03.2009г., представляващи допълнителни целеви субсидии за капиталови разходи за детски градини на територията на [община].

Разгледан по същество, протестът е неоснователен.

Заявеното касационно основание по чл.348, ал.1, т.1 от НПК не е подкрепено с конкретни възражения срещу мотивите на въззивната присъда, на които касационната инстанция да даде отговор.

Макар да е потвърдил първоинстанционната присъда в частта, с която подсъдимият Х. е оправдан за средствата, изразходени за обзавеждане на детските градини като краен резултат, въззивният съд е изложил различни мотиви за това. Апелативният съд е приел, че подсъдимият следва да бъде оправдан не поради малозначителност на деянието, а поради липса на осъществено престъпление от обективна страна. Изложените в мотивите на въззивната присъда съображения, че закупеното оборудване и обзавеждане за детските градини представлява дълготраен материален актив, който по смисъла на чл.9, ал.3 от Закона за общинските бюджети (отм., действащ към момента на деянията), може да бъде придобит със средства, осигурени чрез бюджетен кредит за капиталови разходи, се споделят от настоящия касационен състав. Доколкото отпуснатите средства по ПМС № 72/30.03.2009г. представляват целеви субсидии за капиталови разходи по бюджетите на общините за 2009г. (чл.1 от ПМС № 72), изводът на въззивния съд, че сумите за обзавеждане на детските градини са изразходени според целевото им предназначение, е законосъобразен.

Изложените съображения в протеста за нарушения на бюджетната дисциплина, свързани с изготвянето на искания за финансиране с невярно съдържание до МКВП при Министерския съвет, са неотнормими към атакуваната с него част от въззивната присъда. Оправдаването на подсъдимия Х. по повдигнатото му обвинение по чл.254а от НК в тази част не касае финансови средства, отпуснати от МКВП при Министерския съвет, а визира отпуснати целеви субсидии по ПМС № 72/2009г. за капиталови разходи по бюджетите на общините за 2009г.

По жалбата на защитниците на подсъдимия А. Х.

Релевираното в жалбата на адв. В. касационно основание по чл.348, ал.1, т.2 от НПК е подкрепено с доводи за непълно и неточно формулиране на обвинението по чл.254а от НК, касаещо разходването на отпуснатите финансови средства от МКВП при Министерския съвет. Така според защитника е ограничено правото на защита на подсъдимия, който не е могъл да разбере в какво е обвинен и в този смисъл е допуснато съществено нарушение на процесуални правила.

Идентични аргументи са били посочени в представените от адв. В. писмени бележки пред въззивната инстанция, на които апелативният съд е дал отговор (л.42 от мотивите на въззивната присъда), приемайки ги за неоснователни. Следва да се отбележи, че инкриминираните с обвинителния акт нарушения на бюджетен закон и подзаконов нормативен акт по приложението му са достатъчни да очертаят рамките на обвинението по начин, че то да стане разбираемо за подсъдимия и да му позволи да организира адекватно защитата си. Доводите за допуснато нарушение на процесуални правила, свързано с липса на по - точно и ясно формулиране на обвинението чрез посочването на всички относими текстове от бюджетното законодателство, не могат да послужат като основание за отмяна на постановения съдебен акт и връщане на делото за ново разглеждане. Това е така от една страна защото внасянето на обвинителен акт със съответните фактически и юридически рамки на обвинението е дейност, изцяло от компетентността на прокурора, а от друга е налице забрана за влошаване на наказателно правното положение на подсъдимия с въвеждането на допълнителни обвинителни обстоятелства, след като съдебният акт в тази част е атакуван само с негова жалба.

Предвид изложеното касационната инстанция не намира да е допуснато нарушение на процесуални правила, за каквото се твърди в жалбата. Въпросът дали посочените в обвинителния акт нарушения на бюджетното законодателство представляват достатъчно основание за ангажиране на наказателната отговорност на подсъдимия Х. по чл.254а от НК е въпрос по приложението на закона и следва да бъде разгледан в контекста на касационното основание по чл.348, ал.1, т.1 от НК.

Доводите в жалбата и допълнението към нея, че нормата на чл.254а от НК инкриминира разпореждането с бюджетни средства не по предназначение, а не и процедурата по отпускането им, са принципно верни. Не би могла обаче да се приеме тезата, че след вземането на решение от МКВП към Министерския съвет за отпускане на помощ за възстановяване на обектите, отпускнатите средства са изразходени съгласно тяхното предназначение.

В чл.1, ал.2 П Разходи т.4.2 от Закона за държавния бюджет за 2009г. е посочено целевото предназначение на бюджетните средства за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия. Редът за отпускането на тези средства е регламентиран в Правилника за организацията и дейността на МКВП при Министерския съвет. В чл.1, ал.2 на Правилника отново е посочено изрично, че предоставянето на средства от резерва за непредвидени и/или неотложни разходи в частта за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия е за финансиране единствено на дейности, свързани с неотложни, аварийни, спасителни и възстановителни работи при бедствия, пожари и извънредни ситуации.

Решенията на Комисията № СБ-1/24.03.2009г. и № СБ-2/20.05.2009г. за отпускането на бюджетни средства се основават на подадените от подсъдимия искания и придружаващата ги документация, удостоверяваща природно бедствие в ръководената от него община, а обхватът на проверката преди вземането на решение от Комисията се ограничава до наличието на посочените в чл.19 - чл.22 на Правилника документи. Инкриминираните бюджетни средства са били поискани и получени от подсъдимия без основание и са разходвани не по предназначението им – за отстраняване на последици от природно бедствие. Тъй като МКВП при Министерския съвет няма друга компетентност за отпускане на финансови средства извън предназначенията за преодоляване на последствията от бедствие, то взетите от Комисията решения за възстановяването на осемте обекта в [община] не са от естество да променят предвиденото от нормативните актове целево предназначение на тези бюджетни средства. Така, макар наказателната отговорност на подсъдимия да не може да бъде ангажирана за начина по който е поискал и получил инкриминираните средства (доколкото исканията за финансиране не представляват официални удостоверителни документи, както правилно е отбелязал въззивният съд), то разходването на получените средства за извършване на ремонт на стари и лошо поддържани през годините сгради е извън целевото предназначение на бюджетните средства от резерва, предвидени за отстраняване на последиците от природни бедствия.

Оправдаването на подсъдимия относно обвинението по чл.311 от НК не води до несъставомерност на деянието по чл.254а от НК. Както вече бе посочено, исканията за финансиране отправени от подсъдимия до МКВП при Министерския съвет нямат характера на официални удостоверителни документи. По делото обаче е безспорно установено, че същите са с невярно съдържание относно обстоятелството, че осемте обекта в [община] са пострадали от природно бедствие. Така заявените неверни обстоятелства са послужили като основание за получаването и впоследствие за изразходването на бюджетни средства с целево предназначение, не по предназначението им, в резултат на което е настъпила и щета за бюджета, в размер на 662 272.31 лв.

Предвид изложеното касационната инстанция счита, че с признаването на подсъдимия Х. за виновен по чл.254а, ал.2 във вр. с ал.1 във вр. с чл.26, ал.1 от НК законът е приложен правилно.

Предвид изложеното и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 от НПК, Върховният касационен съд на Република България, трето наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА въззивна присъда от 26.01.2017г., по внохд № 373/16г. на Варненски апелативен съд.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.